

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 22/9/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 201: Vì sao nghĩ đến việc mà việc không thành?

Trên Kinh Phật thường nói: *“Phật thị môn trung, hữu cầu tất ứng”*- trong nhà Phật có cầu tất có ứng, thế nhưng đa phần những người học Phật nghĩ đến nhiều sự việc nhưng việc lại không thành. Chúng ta phải hiểu rõ đạo lý của việc cầu. Đó là hướng vào tự tánh của chính mình mà cầu. Tượng Phật ở bên ngoài chỉ là biểu pháp để chúng ta soi rọi Phật tánh của chính mình. Thế nhưng, chúng ta lầm tưởng hình tượng Phật là Phật thật nên ngày ngày mong cầu.

Các bài giảng của Tổ sư Đại đức có nói rằng: *“Bồ Tát bằng đất đi qua sông còn khó giữ mình”*. Bồ Tát bằng đất đi qua sông mà nếu lỡ chìm thuyền hoặc tượng Phật bị ướt thì cũng sẽ rã ra. Mấy năm trước, có tin tức về một ngôi chùa bị cháy rụi, nhiều người hoài nghi tại sao chùa chiền nơi thờ Phật mà cháy hết vậy? Đây là biểu pháp cho chúng sanh rằng phải tu hành làm sao có thể khơi dậy được Phật tánh của chính mình? Chúng ta phải hướng nội, quay về chính mình để tìm.

Hòa Thượng nói: ***“Trên Kinh Phật nói: Hướng vào tự tánh mà cầu thì nhất định có cầu tất có ứng. Tuy nhiên, người học Phật thời hiện đại toàn hướng ra bên ngoài để mong cầu. Tất cả những công phu cũng đều là ở bên ngoài, đều là trên hình thức”***. Chúng sanh không từ nơi tự tánh thanh tịnh mà khởi phát sự mong cầu, thường là từ vọng tâm, phân biệt chấp trước mà khởi phát. Phần nhiều chúng ta làm việc gì cũng vậy, đều là ảo danh ảo vọng. Chúng ta nói chúng ta không cần danh, không cần lợi, vậy mà cứ có danh, có lợi là thích. Vì sao? Vì ý thích danh lợi đã có sẵn rồi!

Công phu tu hành của chúng ta luôn mong chờ ở ngoại lực, trong khi đó tự lực là vô cùng quan trọng. Nếu chúng ta không có tự lực mà chỉ mong chờ ngoại lực là sai rồi. Người xưa nói có hai việc khó: *“Việc khó thứ nhất là lên trời và việc khó thứ hai là cầu người”*. Cầu người khó hơn là cầu chính mình. Chính mình tự khẳng định, tự nỗ lực còn dễ hơn.

Con người thích hướng ngoại tìm cầu với nhiều sắc thái khác nhau, do đó, họ chỉ công phu trên hình thức. Ở bên ngoài trông họ có vẻ giống như một bậc tu hành, xa lánh trần gian, xa lánh tham sân si nhưng nội tâm thì vẫn giữ y nguyên đầy đủ 16 tên giặc gồm ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, ngũ dục lục trần, tham sân si mạn. Chính vì vậy mà Phật dạy chúng ta khi làm mọi việc phải bắt đầu từ tâm chân thành, chân thật. Làm lâu

dần thì sẽ quen. Khi bắt đầu trở về với tâm chân thật, mọi sự mọi việc sẽ khác biệt hoàn toàn.

Chúng ta chạy theo sự cưỡng cầu thì rất mệt, người không cưỡng cầu mà làm việc thì không mệt, công việc lại tốt hơn. Chúng ta đã tổ chức đại lễ tri ân cha mẹ trong nhiều năm không có tâm cưỡng cầu, trong khi đó, có những người, lại đi lo lắng, cưỡng cầu dùm hộ người khác. Một số người cũng muốn làm được như thế nhưng không làm được, họ mở lớp Đệ Tử Quy mà còn phát tiền cho người đi học. Làm như thế đã tạo ra ý niệm tham, từ đó khiến chuẩn mực Thánh Hiền bị hoen ố.

Từ lâu tôi đã rút dần ra khỏi các hoạt động, tôi không có ý niệm mở rộng nữa. Nếu ai đó làm được thì tôi để họ làm, bản thân mình quay về niệm Phật. Ở miền Nam năm nay chưa mở được đại lễ tri ân, nếu ai đó làm được, chúng ta sẽ nhường cho họ còn bản thân mình sẽ làm việc khác. Người ngày nay thích công phu bên ngoài, thích hình thức, thế nên Hòa Thượng nói: *“Chúng sanh ngày nay thích nghe gạt không thích nghe khuyên”*. Nghe khuyên là những lời nói chân thật, đánh thẳng vào các tập khí xấu ác của chính mình. Lời lừa gạt chỉ dừng lại ở lời khen: *“Làm như vậy là quá tốt rồi!”* Thậm chí có những người mắc phải lỗi lừa thầy, phản bạn mà vẫn được khen là tốt rồi. Việc này cần phải xét theo chuẩn mực của Thánh Hiền: *“Nhân phi nghĩa bất giao, vật phi nghĩa bất thủ”*.

Họ cũng mặc đồ đời nhà Hán, lễ tiết tổ chức hoành tráng khiến nhiều người thích. Tuy nhiên, nếu hành động, việc làm không từ nơi tâm chân thành thì không nên làm! Vì sao? Vì hại mình, hại người mà thôi! Bây giờ thì chưa thấy nhưng 100, 200 năm nữa, tác hại rất lớn. Lúc đó, những gì của 100, 200 năm đều được cô đọng lại và nhìn thấy rất rõ. Giống như tôi trước đây thông qua những bài phiên dịch rất nhiều bài giảng của Hòa Thượng trong nhiều năm, có thể xem xét Hòa Thượng Tịnh Không trong 70 năm hoằng pháp, Ngài đã nói và làm như thế nào?

Mặt khác, mọi hành động, việc làm, lời nói của chúng ta không chỉ bị dõi theo bởi các chúng sanh mắt thịt mà còn cả những chúng sanh ở các tầng không gian khác nhau. Người phản thầy, phản bạn mà đi nói về chuẩn mực Thánh Hiền thì các chúng sanh sẽ nghĩ gì? Họ có thể nghĩ rằng họ cũng làm được như chính những người phản thầy này. Đây là điều mà Hòa Thượng nói, tức là công phu chỉ ở trên hình thức, chỉ ở bề ngoài.

Chúng ta phải xem lại những con người trước kia khi không có một đồng tiền dính túi, được người khác cùng vào sanh ra tử, đứng ra giúp đỡ mình, nhưng ngày nay, sự nghiệp cơ đồ có rồi thì người này lại quên cả đi. Đây là hành động bất nghĩa. Người như vậy mà ngồi đó nói chuẩn mực Thánh Hiền. Việc này, mỗi chúng ta phải rà soát lại xem coi mình có đang phải là kẻ vong ân bội nghĩa không? Có phải là kẻ lừa thầy, phản bạn không? Nếu là những kẻ đó thì niệm Phật sẽ không thành công và sự nghiệp ở thế gian cũng không có kết quả tốt đẹp.

Ở đây có một người từng giúp tôi mà đến tận bây giờ tôi đều ngày ngày, niệm niệm tri ân người đó. Phật dạy rằng chúng sanh có ân đức với mình, cho dù nhỏ như giọt nước, thì chúng ta đều mỗi niệm không quên. Thế gian có câu rằng: “*Hoàng thiên bất phụ hảo tâm nhân*” – ông trời không bao giờ phụ lòng người tốt. Người tốt là người biết tri ân, báo ân, không có tâm lừa thầy, phản bạn.

Hòa Thượng nói: “***Trên Kinh dạy chúng ta phải quay về tự tánh, tự tánh chính là Phật. Bạn hướng đến Phật mà cầu tức là không phải hướng đến Phật bên ngoài mà là hướng đến Phật của tự tánh để cầu. Hướng đến Phật của tự tánh để cầu thì nhất định có cầu tất có ứng. Nếu hướng đến Phật bên ngoài mà cầu thì đó là mê tín. Phật ở bên ngoài là biểu pháp. Phật bên ngoài mà bạn nhìn thấy là để bạn hướng đến tự tánh Phật của chính mình. Phật bên ngoài là nhắc nhở bạn, ý này bạn phải hiểu thấu.***

“Ngạn ngữ thường nói: “*Thế gian có hai việc khó, một là cầu người khó, hai là lên trời khó*” nên bạn hướng đến chính mình mà cầu thì dễ. Cho dù bạn hướng đến Thế gian Tự tại Vương để cầu thì cầu cũng không được. Ngài cũng không thể giúp gì cho bạn. Ngài chỉ có thể dạy bạn, bạn nhất định hướng về chính mình mà cầu.”

Tự tánh của chúng ta chính là chân tâm, vốn dĩ thuần thiện, thuần tịnh. Hướng về chính mình để cầu tức là chính mình phải làm. Lục Tổ Huệ Năng từng nói: “*Nào ngờ tự tánh vốn sẵn đầy đủ, nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp, nào ngờ tự tánh vốn dĩ thanh tịnh.*” Lục Tổ khẳng định tự tánh thanh tịnh nhưng chúng ta lại luôn thấy mình ô nhiễm chứ không thấy chính mình thanh tịnh. Do đó, chúng ta suốt ngày tìm cách loại trừ ô nhiễm. Loại trừ là cách trị ngọn, không phải trị gốc. Hòa Thượng dạy chúng ta nhiều lần rằng đừng tìm cách chặt bỏ mà hãy tìm cách thay thế.

Người lười biếng thì đối trị bằng cách tinh tấn, nhích dần nhích dần thì sự lười biếng sẽ rút lui lúc nào không hay. Trước đây tôi rất ngưỡng mộ người thức dậy lúc 3 giờ sáng, nhưng dần dần, tôi nhích dần thời gian thức dậy của mình và bây giờ, tôi cảm thấy rất tự tại. Con Ma ngủ đã lui dần, nhường chỗ cho việc thức dậy sớm.

Hòa Thượng nói: “***Trên Kinh Phật nói: “Nhất thiết pháp bất ly tự tánh” – tất cả các pháp không ngoài tự tánh. Trên Kinh Vô Lượng Thọ đã nói tự tánh chính là tâm tác tâm thiện. Nguyên lý niệm Phật thành Phật chính hai câu nói trên Quán Kinh: “Thị tâm thị Phật, thị tâm tác Phật”. Bạn hiểu được đạo lý này rồi “Là tâm là Phật, là tâm làm Phật, là tâm làm Bồ Tát***”. Người thế gian cũng từ tâm mà làm việc, nhưng không phải là từ tự tánh, chân tâm mà là từ vọng tâm, tham tâm nên đầy rẫy phiền não. Rất khó để quay về tự tánh nhưng nếu có thể khởi tâm động niệm đều xuất phát từ chân tâm thì dần dần chúng ta sẽ quay về được tự tánh. Khi vọng tâm không còn thì chỉ còn chân tâm. Nếu ngày ngày bám theo vọng tâm mà làm việc thì chúng ta khó trở về với chân tâm của mình.

Chúng ta hãy cùng nhau mà nhớ câu nói trên Kinh là : *“Mọi sự mọi việc phải xuất phát từ tâm chân thật mà làm”*, không vì ảo danh ảo vọng, không vì tự tư tự lợi, không vì hưởng thụ năm dục sáu trần, không vì tham sân si mà làm. Cố gắng như vậy trong một thời gian thì dần dần sẽ trở về được chân tâm, không thể nào trong một lúc mà trở về ngay đâu. Cũng vậy, muốn có tâm Từ bi, phải bắt đầu từ những việc nhỏ nhất. Nơi nơi chốn chốn đều nỗ lực làm thì tự nhiên tâm của chúng ta sẽ rộng lớn. Chúng ta hằng ngày bỏ qua việc phát tâm Từ bi, chúng ta không làm gì mà chỉ chờ, chờ đến một lúc nào đó phát tâm Đại Từ bi, thì liệu lúc đó, chúng ta có thể phát được tâm Đại Từ bi không?

Tâm chúng ta làm giống như Bồ Tát thì chúng ta là Bồ Tát, còn nếu tâm chỉ làm con người bình thường thì chúng ta chỉ là con người bình thường. Hằng ngày chúng ta muốn tâm mình rộng lớn, muốn trở thành một đại nhân nhưng những việc làm của chúng ta lại là tiểu nhân, bi ôi, vậy thì làm sao chúng ta trở thành bậc đại trượng phu, đại quân tử. Chỉ cần chúng ta tự tư tự lợi là chúng ta đã thấp hèn, còn nếu xả bỏ được tự tư tự lợi thì chúng ta trở nên phi thường, mọi việc làm lúc đó sẽ hanh thông.

Có một ông cụ nói với tôi về đội cơ sở vật chất rằng: *“Suốt ngày, tôi chỉ đãi được miến và bún gạo, sao toàn là thanh niên mà không hề tốn một lon bia, một chút thịt, chút cá, trong khi làm thì gấp đôi gấp ba!”* Hàng xóm nơi đội cơ sở vật chất đang thi công công trình thì ngạc nhiên vì thứ gì, đội cũng làm được, làm rất đẹp, sạch sẽ và khang trang. Khi làm thì cả đội vui không gì bằng. Lúc xong việc và ra về thì trong tâm những người ở lại là tấm lòng tốt.

Cho nên mình muốn làm quân tử thì sẽ trở thành quân tử, muốn làm việc của tiểu nhân thì sẽ trở thành tiểu nhân. Hòa Thượng từng chỉ dạy rằng: *“Quân tử là thấy lợi không màng, thấy khó thì dần thân vào”*. Tư cách một kẻ tiểu nhân là thấy lợi thì mờ mắt, thấy khó thì trốn tránh, biểu hiện là trạng thái ỡm ờ. Cho nên *“thị tâm thị quân tử”* thì ta làm quân tử và *“thị tâm thị tiểu nhân”* thì ta làm tiểu nhân. *“Thị tâm thị Bồ tát”* thì ta làm Bồ Tát và *“Thị tâm thị Phật”* thì ta làm Phật. Hằng ngày chúng ta cũng phải nhìn rõ được xem mình đang làm gì.

Hòa Thượng nói: *“Thị tâm thị quý” thì tâm này đi làm quý, quý là tâm tham. Con người mà tâm tham nặng rồi thì chúng ta nói rằng họ có “đầu quý, não quý”. Nếu tâm này còn có sân hận, đố kỵ thì “Thị tâm thị địa ngục”- tâm này chính là địa ngục, vậy thì phải đi đến địa ngục thôi! Nhất thiết vạn pháp bất ly tự tâm – tất cả các pháp đều không ngoài tâm của mình. Đạo lý này Phật nói cho chúng ta nghe thì chúng ta phải thấu hiểu. Hằng ngày, chúng ta khởi lên ý niệm thì đó là nhân, trong A Lại Da Thức, nó được ghi lại, kết tập lại thì đó là quả. Nghiệp chướng lớn nhất của con người ở thế gian là tự tư tự lợi. Trong tự tư tự lợi, cái nghiêm trọng lớn nhất chính là tâm tham. Trong tâm tham, khi tham được rồi thì bỏn xẻn còn tham không*

được thì sân hận, đổ kỵ. Do sân hận đổ kỵ mà sẽ tạo ra vô lượng vô biên tội nghiệp. Đã là tạo tội nghiệp thì không thể không có quả báo!”

Hòa Thượng từng nhắc đến câu: “*Tự tác tự thọ-tự làm tự chịu*” tức là hằng ngày chúng ta muốn làm quân tử hay tiểu nhân, muốn làm Bồ Tát, làm Phật hay muốn làm chúng sanh phạm phu tội lỗi đều là ở nơi chính mình cả. Rõ ràng chỉ cần chúng ta mở tâm thì Phật Bồ Tát Thánh Hiền đều ở trong nguồn tâm của mình. Ý niệm khởi nghĩ vì chúng sanh rộng lớn thì đó là Phật Bồ Tát, còn ý niệm khởi lên vì mình, vì gia đình mình, vì con cái mình thì đó là tâm của phạm phu. Chúng ta không nên tự ti rằng người ta làm được còn mình thì không làm được, vì suy nghĩ này mà chúng ta không làm nữa.

Hòa Thượng nói: “***Chân tướng thể xuất thế gian nếu nói cho rõ thì đều là nhân duyên quả báo mà thôi, cho nên nhà Phật thường nói: “Vạn pháp giai không, nhân quả bất không”. Nếu chúng ta biết nhân quả bất không thì nhất định chúng ta sẽ không làm việc ác. Chúng ta là phạm phu sáu cõi, vọng niệm từ sáng đến tối đều không ngừng dứt, khởi tâm động niệm đều là tội. Chúng ta khởi một ý niệm thiện thì cảm ứng tương thông với Phật Bồ Tát.***

“Chúng ta khởi một ý niệm ác thì lập tức tương ưng với yêu ma quỷ quái. Khi bạn khởi ác niệm, yêu ma quỷ quái sẽ đến hỗ trợ bạn để làm cái ác của bạn lớn hơn. Vì sao vậy? Vì yêu ma quỷ quái chính là oan gia trái chủ của bạn, họ đến thành toàn cho bạn để họ đưa bạn nhanh vào địa ngục. Nếu chúng ta hiểu rõ chân tướng sự thật này, thì chúng ta sẽ không dám khởi lên một ý niệm ác. Làm sao mà dám làm việc xấu. Cho nên tâm tướng sự thành! Bạn khởi ý niệm bạn dùng tâm gì? Việc này vô cùng quan trọng!”

Vì sao khởi tâm động niệm đều là tội? Vì khởi tâm đều là tự tư tự lợi, ảo danh ảo vọng, hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si ngạo mạn. Cho nên Phật dạy chúng ta hãy tu tất cả việc thiện, xa lìa tất cả việc ác. Ý niệm tư lợi là ác rồi, cho nên từ sáng đến chiều, khởi tâm động niệm đều vì mình mà nghĩ, đây chính là chướng ngại. Làm sao có thể nghĩ cho người lớn hơn cho mình thì chúng ta đã thoát ra được việc ác. Nếu hằng ngày nghĩ đến cho mình 10 đồng mà nghĩ đến người chỉ cho 1 đồng mà 1 đồng là khi có dư ra mới nghĩ đến, nếu như vậy thì không thể thoát ra được. Bao giờ nghĩ cho người phải nhiều gấp đôi, gấp ba, gấp bảy, gấp 10 lần cho mình thì tâm mới thoát ra được./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!